



Une detrei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, candu o cola intréga, candu numai diumetate, adeca dupa momentulu impregiariloru.

Pretulu de prenumeratiune:

<i>pentru Austria:</i>	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetatu de anu	4 " " "
" patriariu	2 " " "
<i>pentru Romanii si strainetate:</i>	
pe anu intregu	16 fl. v. a.
" diumetate de anu	8 " " "
" patriariu " "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se facu la toti dd. corespondinti a-i nostri, si d'adrepulu la Redactiune **Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43**, unde suntu a se adresá si corespondentiile, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau editur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuntie si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linie repetirile se facu cu pretiu scadutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

1 a

„ALBINA.“

Cu 1 ianuaru 1869 s. v. „Albin'a“ va intrá in alu IV anu alu vietiei sale, pentru carele se deschide prenumeratiuni noue. Nu vom dice nemica despre activitatea de pana acum a foii nóstre, cáci este la oo. nostri cetitori a judecá despre acést'a. Ne marginimu numai a promite cá — cu ajutoriulu lui Ddiu — dens'a si-va continuaá lucrarea si in anululu ce vine, dandu-si tota trud'a ca se devina pre di ce merge totu mai folositoria intereselor romane, si ca se se estinda din ce in ce totu mai multu intru a cuprinde tote ramurile vietiei nóstre natiunali.

„ALBIN'A“ va aparé casti pana acum'a, adeca de trei ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune pent. Austri'a

pre unu anu intregu	8 fl. v. a.
" 1/2 de anu	4 fl. v. a.
" 1/4 " "	2 fl. v. a.

pentru Romanii si strainetate

pre unu anu intregu	16 fl. v. a.
" 1/2 de anu	8 fl. v. a.
" 1/4 " "	4 fl. v. a.

Banii de prenumeratiune rogámu a se trimite la adres'a: Redactiunei „Albina“, in Viena, Josefstadt, Lange Gasse Nr. 43.

Redactiunea.

Viena 4/16 jan. 1869.

Precum odata d. Beust cu oficiósele sale némtio-unguresci atacá pe d. Brateanu, astfelu de cateva dile d. Bismark cu ale sale organe inspirate dede navala peste politic'a lui Beust, éra diurnalele de curte ale imperatfiei francesei sarira in spatele lui Bismark ca se nulu lase a vatemá pe d. Beust.

Érá rarú acestu spectaculu, in care atati insi se inecscasera, unulu de capulu altuia. Dar se essaminámu pe scurtu si caus'a:

Am aretatu alta data cumca relatiunile diplomatice intre Austri'a si Prusi'a nu sunt de cele mai amicabile. Prusi'a, acceptandu-se pururea la o batalia din partea Franciei, se teme cá in atare casu Austri'a ar amenintá-o de la spate. De aceea cercá amicéti'a Austriei, si candu nu rees), alergá a cere amicéti'a unguriloru, dar neci acú nu potú face isprava pe placu. Acum „Nord. Al. Z.“ se apucá se lovésca pusetiunea cancelariulu Beust, imputandu acestuia neliniscirile de cari sufere Germani'a, si cari — in parerea prusiloru — nu corespundu intereselor austriace.

„La France“, organu guvernamentalu francescu, luá pre Beust in aperare, fora se scimu daca fece acést'a din caus'a ajutoriulu ce s'ar poté dóra sperá de la acest'a in batali'a eventuala, ori din alta careva cauza, nesmintitu cá nu este numai de dragulu fetiei dlui cancelariu imperatescu. Numitulu organu francescu imputá lui Bismark uneltiri contra lui Beust, uneltiri la unguri contra contielegerii in afacerile comune, si continuaá a laudá dualismulu care intaresce monarchi'a, are se multiamésca pre natiunalitati (ce orbí!) si se sustiena pre Beust si mai tare in pusetiunea sa.

La aceste fói'a lui Bismark respunde in nr. de ieri cá dens'a nu ataca pre nimene in Austri'a, e gat'a se incete cu polemic'a, dar apoi incetá-vor óre si oficiósele austriace?

Astfelu d. Bismark a dobanditu, dacanu ceva mai multu, celu putieuu atata cá inspirá unu picu de respectu oficióseloru austriace de nu-lu vor mai atacá cu atata cutezantia. In adeveru, aceste oficióse bacina astadi cá incetarea polemicei insémua o retragere prusésca, dar totusi

n'au curagiulu se atace pre inimicu neci chiar de in dosu candu se retrage.

Altu obieptu alu politicei mari este conferinti'a européna in caus'a conflictulu turco-grecescu. Prim'a siedintia s'a tienutu sambeta trecuta carea dupa sevarsirea formalitatiloru indatinat (essaminarea credentiunaleloru etc.) a despusu ca: si pana la rezultatulu conferintiei, ostilitatile intre turci si greci se incete. Representantele grecescu d. Rangabe capetandu numai votu consultativu si nu si celu decisivu in conferintia, crediú cá in asta calitate nu póte participá fora a vatemá demnitatea natiunala, deci se retine de la conferintia pana se capete instructiuni noue de la Aten'a, cari inse nu-i sosira pana acum'a. De sambeta se otari siedintia pe marti, apoi pe joi si acú pe sambeta. Va se dica, in mani'a pareriloru optimiste, conferinti'a nu se póte finí atatu de rapede precum presupuneau guvernamentalele.

Ca se nu facemu multa vorba despre acést'a conferintia, ajunge a citá o singura otarire pentru a prevede recesiura. Facendu-se adeca intrebarea cá: ce vor face poterile europene in casulu de ca Turci'a si Greci'a nu vor voi se se supuna decisiuniloru conferintiei? S'a otaritu cá puterile neci pe o parte n'o vor silí la supunere.

Ar fi otarire de totu sióda, dacanu n'ar pronuncia-o Europ'a, alu careia graiu sub veri ce forma contine seriozitate, desí nu pururea destula eficacitate.

Despre alegerile pentru dieta.

III.

(*) Partit'a natiunale, chiar pentru cá este si are se remana natiunale, este si *trebuie se fia opositiunale*. Dar opositiunea nóstra tocm'a fiindu cá are se remana natiunale, nu este si nu póte se fia nici a stangei centrali, nici a stangei estreme, ci chiar asié, ba inca si mai multu in contra acestor'a, ca in contra dreptei si a regimulu.

O sciu acést'a prè bine toti corifeii magiariloru — din drépt'a si din stang'a si o sciu si bieteale unelte ale loru din sinulu nostru; inse li vine la socotéla a se pface cá — n'o sciu. Dar noi avemu totu interesulu d'a ne splicá si lamurí, in faci'a lumei, din temeiu, si pentru aceea

si la acést'a ocaziune bucurosu intrámu in discusiunea aceste cestiuini de mare importantia.

Domnii stepanitori magiari, deákistií séu guvernamentalii, chiar asié, casti cei de partit'a lui Tisza-Ghiczzy séu a lui Madarász — ni denéga recunóscerea existintiei si egalitatiei nóstre natiunali, ni denéga conditiunile de existintia si dezvoltatiune natiunale, ni denéga dreptulu proportiunale la patria si la avantajiele vietiei publice in statu, si in viéti'a publica nu vreu a ne recunóscé de catu de — magiari. Va se dica, in privinti'a natiunalitatii ei stau mortisiu pentru politic'a loru din seculii trecuti, éra in privinti'a limbei ei mergu in netoleranti'a, in eschisivismulu loru multu mai de parte de catu toti seculii trecuti, de catu toti seculii intunereculu si ai barbarismulu!

Opositiunali magiari, stangele dietei ungueresci, pretindu in parte-si mai multu liberalismu si patriotismu, de catu guvernamentalii si deákistií dreptei, dar facia de noi si de pretensiunile nóstre natiunali ei nici catu e negru sub unghia nu sunt mai drepti, mai liberali séu toleranti; prin urmare ei fatia de noi aparau mai rei patrioti, mai mari farisei, mai periculosi contrari de catu chiar deákistií si guvernamentalii.

Protestámu asié-dara si aici, precum am mai protestatu si alta data contra insinuatiunei, cá — opositiunea nóstra ar fi identica cu a partiteloru stangei magiare; protestámu contra solidaritatiei politice cu opositiunea magiara.

Sunt punte, cestiuini speciali, in cari partit'a nóstra natiunale se intalnesce candu cu un'a, candu cu alt'a, candu cu mai multe séu cu tóte partitele magiare; au votatu buna óra deputatii nostri natiunali in diet'a trecuta — de cate ori a fostu vorb'a de usurarea dariloru si a sarcineloru poporulu, — cu ambele stange, au votatu éra in programulu oferitu croatiloru cu deákistií si guvernamentalii, pentru cá votulu acestor'a a fostu mai liberal; au votatu buna óra in caus'a armarei tierii cu stang'a estrema, pentru cá asié cerea interesulu poporulu nostru; au votatu in fine in multe cestiuini cu tóte partitele impreuna, in unele cu neci un'a; pentru cá dupa priceperea deputatiloru natiunali asié se potrivia cu interesulu natiunale. Adeca — puntulu de manecare si totu o data cinosur'a li a fostu pururea *interesulu natiunale*.

Puntulu principiale de diferintia intre partitele ungueresci este — *modalitatea cu conditiunile de impacatiune intre Austria si Ungaria*, anume articulu de lege XII din 1867.

Nóa natiunaliloru chiar de ast'a ni pasa mai pucinu si noi intru interesulu natiunalitatii si limbei nóstre chiar atata de plecati am fi a votá pentru ea catu contra ei.

Este asié-dara inca o data evidinte, cá opositiunea nóstra natiunale nu este *opositiunea partiteloru stange din diet'a Ungariei*, ci este indreptata in contra acestor'a in tocmá casti in contra deákistiloru si guvernamentaliloru.

Candu se afirma deci, cá domnii stepanitori magiari cu unelte loru, dupa convingerea loru, au dreptulu si indetoria d'a ni impedeá si strivi cu ori ce pretiu opositiunea natiunale, pentru cuventulu cáci ea este indreptata contra legaturei moderne de statu între Austria si Ungaria, adeca contra dualismulu precisatu in art. de lege XII din 1867, — noi din parte-ne nu pregetámu a pre-

tinde cu tóta resolutiunea si seriozitatea, cá acea afirmatiune este unu pretestu, o fatiarfa ca altele o suta la despoti si tirani. Sciu domnii stepanitori cu unelte loru, cá — dacanu ne-ar acúsá si „persecutá pentru caus'a cea adeverata, pentru *opositiunea natiunale*, simpatiele lumei culte si grati'a si spriginulu parintescu alu monarculu ar fi *langa noi*: deci ni insinua unu spiritulu de partita, carele nu este alu nostru, ci alu loru, spiritulu opositiunei factiose contra tronulu si a legaturei de statu, pentru ca prin acést'a se-si legitime mesurele nelegali, crude si brute contra nóstra. Ni-i cunóscemu prè bine pre domnii stepanitori ai nostri!

Nu atatu opositiunea stangeloru ii nepacuesce pre densii, ci mai vertosu pretensiunile, dreptele pretensiuni ale natiunaliloru. Acestea li amenintia stepanirea, ingrasiarea loru din sudorile altora, si noi avemu esemple in comitate mestecate, unde supremii comiti si-punu tóta trud'a pentru a candidá si a alege deákisti, anume romani deákisti in cercurile romane, pre candu totu ei in cercurile magiare lasa nebauite candidaturile magiariloru opositiunali!

Acestea le amintimu aici curatu numai pentru — adeveru. Inse ori carele ar fi spiritulu opositiunei nóstre, si — se supunemu, cá regimulu si cu partit'a lui s'ar sufuleá a se folosí de tóte medilócele numai contra opositiunei stangeloru din dieta, numai triumfulu acestoru stange. ar tinde a-lu impedeá cu veri-ce pretiu; — intrebámu: de unde-si deduce regimulu si partit'a dlui Deák acestu dreptu neconstitutiunale? Nu vede regimulu si dlui Deák cá atare pretensiune si pasire este negatiunea, ba chiar, persiflarea libertatei de alegere?! Séu cá vréu dóra domnii stepanitori se ni dovedésca si aci, se ni dovedésca inca o data cumca — constitutiunismulu loru, libertate loru, este numai o masca dupa carea se aseunde celu mai marsiavu egoismu alu loru?! — Prè bine. Fiindu cá mai sunt inca multi in Europa si multi in monarchia si in patria, cari totu mai credu in liberalismulu, constitutiunismulu, sentiulu de dreptate alu dlui Franciscu Deák, si alu magiariloru sei, va fi de trebuintia si de mare folosu a aduná clai prestegramada datele si documintele in contra. Candu lumea va fi vindecata d'acea credintia desiérta, candu ea din tóte faptele domniloru stepanitori magiari se va convinge cá densii nu sunt aceea de ce au fostu ei tienuti, nu sunt capaci de idei sublime, de patriotismu, umanitate, libertate adeverata, nu sunt decatu nisce egoisti ordinari, ingomfati si tiranosi: atunci ór'a mantuirei popóraloru asuprite de ei — fiti securi cá — a batutu.

Pusetiunea Transilvaniei.

Orizontulu nostru politicu s'a serinat pre catu se póte de bine. Nuorii de mai nainte, la cari priviamu neincetatu cáci nu sciamu ce contineu in sinulu loru, au fostu:

- 1) Parteciparea deputatiloru romani Transilvaneni la diet'a din Pesta;
- 2) Atitudinea dietei ungueresci, carea prin amenarea desbateriloru in caus'a nóstra, ne tienea la indoiéla despre intentiunile unguriloru fatia cu noi.

Acesti duoi nuori sunt acum cunoscuti si analisati deplinu si pentru ceia ce credeau si priviau la densii.

A nume, catu e pentru deputatii romani Trni cari neci dupa incoronatiune nu s'au retrasu din diet'a pestana, scimu acú cu totii cá densii n'au urmatu

cina scie ce procedura dictata de veri o intieptiune adanca, precum presupuneau unii sedusi de tacerea aceluor d. deputati si de secretulu ce faceau din credintia lor politica in mania multorloru provocari d'a-si pronuncia parerile in publicu. Insi sunt convinsi ca n'au avutu intentiuni eficaci pentru fericierea natiunei, precum dovedesce cercustantia ca — afara de unulu — ceia lalti se ferescu a da raporte alegatoriloru prin meetinge.

Catu pentru atitudinea dietei, cei ce presupuneau ca ungruri ar ave intentiuni amicabile fatia cu romanii, gasira ocaziunea a se desamagi la desbaterea legii pentru uniune, carea ne restituiesce un'o stare mai ticalosa de catu cea de nainte de 1848.

Cine dara mai pote se fie amagitu? Numai acela care cu sila si-face insusi o amagire sie-si.

Pana acum anca numai unu unionistu s'a gasitu intre romani. Era singuru d. Hosszu, oficialu in ministeriulu ungriloru, elu si numai elu. Acesta credea cumca cu pretiulu unei bune legi electorale democratice, romanii Trniei ar da autonomia tierii lor. Tare in credintia sa, suferi dieceni intregi tote descuviintiarile conatiunaliloru sei. Fece in diet'a Ungariei propunerea pentru acesta lege electorala democratica ce doria, respective pentru estinderea legii electorale din Ungaria si a supra Transilvaniei, — dar propunerea lui se respinse, diet'a ung. sustiene in Transilvania legea electorala feudala, prin carea reprezentantia romanilor e redusa mai la nula, caei 1300000 de suflete ce suntemu, abie scotemu 8 deputati, pre candu cele cateva sute mii de ungruri o ducu la 30 de deputati.

Ce mai remane acum: Se participamu la diet'a ungruresca? Chiar daca am voi, nu potemu participa caei 8 insi nu sunt d'ajunsu se reprezente unu poporu democratu, peste unu milionu de suflete. Preste acesta imposibilitate naturala, mai vine in socotintia si lovitur'a ce se da demnitatii nostre natiunale, caei de unde facemu 1/4 din locuitorii tierii, in reprezentarea ei cea minoritate imprasciata are majoritate fatia cu noi, desi capulu de majuru n'are pretiu mai mare de catu celu de romanu candu e vorba de a milita si a raspunde contributiuni.

Ungaria nu ne tratéza ca pre o tiera sora, ci ca pre un'a cucerita, caei in parlamentulu pestanu nu ni da votu egal, ci cere de la noi censu de 8 fl. pre candu de la locuitorii ei cere numai 5 fl. pentru a ave dreptu de alegere.

Ce ni mai remane dara, este ca votulu nostru se nu-lu damu in acea parte

in carea e imposibilitatea naturala, e lovirea demnitatii natiunale, e cucerirea tierii nostre: intieptu se nu-lu damu pentru participarea la diet'a ungruresca.

Supusi credinciosi ai monarcului, ffi adevirati ai natiunei si cetatienii locali ai tierii, nu potemu lua alta cale pentru aperiarea drepturilor nostre de catu aceea ce ni-o concede constitutiunea, drepturile positive si naturali. Constitutiunea lasa fie-carui cetatienu voia libera d'a essercia seu nu, dreptulu seu de alegere. Deci nu facemu nimenui neci o nedreptate candu nu vremu se esserciamu acea portiune mica de dreptu ce ni se imbia ca din gratia.

Eca asié, sunt tom'a legile ungruresci cari nu ni permitu se intramu in diet'a ungruresca. Catra acestea, de e bine de intrebatu, ore ce credu ungruri in privintia consciintiei juridice a poporului romanescu despre autonomia Transilvaniei si despre legile Trniei autonome? Ore asta consciintia se fie mai slaba de catu ce era a ungriloru in 1863 pentru legile de la Clusiu din timpul revolutiunii? Vom vedé!

De-an intrá in diet'a ungruresca, n'am poté ispravá nemica caei n'avemu reprezentanti destui, si totusi nu ni-are remané neci o reserva juridica. Retienendu-ne de la dieta, vom dá Europei unu comentariu despre acea asertiune din cuventulu de tron in carea se dice ca: „Uniunea Transilvaniei cu Ungaria este o fapta complinita.“

Langa Muresiu, gerariu 1869.

T.

Din Comitatu Crasnei, 9. jan. 1869 st. n.

(Romanii selagieni se rescóla. Miscaminte electorali. Recunoscintia deputatiloru natiunali.) Vre o 3 septemani nainte de Cratiunulu apuseniloru, fratii magiari din acestu comitatu se intimpinau cu aceste cuvinte: „Romanii din Selagiu vre a doua di de Cratiunulu ungrurescu, se face rescóla generale.“ Pare ca vedu cum pre amatii leptori ii va scapa risulu de aceste cuvinte, precum me scapara si pre mine candu audii a cesta fama de la unu magiaru venerabile. Nu a trecut inse multu timp, si am inceputu a cugeta seriosu, pentru ca faim'a se ladia din ce in ce mai tare, era scopulu si causa acestei latiri nu o precepeamu neci decatu si neci poteamu sci cine e scornitoriulu acestei faim'e atatu de absurde; eram se facu anca atunci cunoscuta acesta mintiuna grosolana, inse stim'a cu care me portu catra diariile romane, nu me ierta a le ocupa spatiulu cu barfele de ale unoru capete seci; inse ce se vedi, a trecut u di dupa alta, si mintiun'a, odata scornita, nu a scadiutu ci a mai crescutu, intr'ata in catu, intr'o di vediaramu ca toti iudii si protoiudii cercuali ai acestui comitatu, vinu

ca prin telegrafu la V. Comitele primariu, unde si-capetara instruptiune secreta ca: *fiindu temere mare si probabilitate ca romanii din Selagiu a 2 di de Cratiunulu se vor rescóla, vor face revolutiune*, se fia toti solgabireii cu atentiune si cu priveghiare agera a supra tuturoru pasiloru si miscaminteloru poporului romanu, specialminte a pretimei romanesci, si totu mereu se relatezeze despre tienut'a aceleia-si; candu vedi mai in colo, ca si prin Transilvania totu asemene mintiuni se faurescu despre romanii cei iubitori de linisce, nu pote se nu te prinda o grige si unu cugetu mai seriosu, ca in fine finali, ce vre fratii nostri magiari se ajunga prin atari sistematate de mintiuni? noi romanii de pre aici cari nu ne ocupamu neci cu diplomatia neci cu politica innalta — intr'adeveru, nu precepemu! Vre se arete pre poporulu romanu nainte monarcului seu de unu poporu rebelu, nedemnu de beneficale Constitutiunii, vre se-lu inegrésca nainte Europei? li-am dice fratiloru magiari ca se li fia destulu acum caei in urma si Europa se ingretiosieza de atate mintiuni ce mai scornescu despre poporale conlocuitorie; au vre dora se-si i ee pretestu de a fi mai absolutisti si centralisti de catu insusi Bach? credemu ca Ddieu nu va ajuta ca se se realizeze atari planuri reutacióse impunibilminte.

Acum Cratiunulu a trecut, anca si celu romanescu, si fratii magiari incepu a deveni mai odihniti, ma intru interesulu adevurulu deve se manifestamu, ca unii dintre cei pai intiepti au si inceputu a ride de tota mintiun'a, vedu pre bine ca a fostu o scornitura fara temeu, nascuta in capetele unoru ómeni cari incepu a-si perde mintile, era poporulu nostru la aceste mintiuni dice ca: *pre peccatosu ilu róde consciintia si-e frica ca si furului si de tremurarea frundiei plopului.*

Avem prepusu ca si motiunea dlui V. Comite secundariu, facuta in adunarea generale tienuta in ultimele dile ale lui novembre, an. espiratu, ca pentru impedederea aducerei vitelor pestilentióse de preste Mesiesiu, se se esopere de la guberniu 200 catane, anca e in legatura cu temerea fratiloru magiari de rescóla romana, pentru ca aducerea vitelor pestilentióse, se pote impedeá si altminte, fapta a aretatu, pentru ca de 3 luni ce existe contumacia in pola Mesiesiului, numai unu omu a adunatu nisee capre pre cali laterali; e minunatu emendamentulu, ce-lu facuse unu jude primariu de cercu la motiunea dlui V. Comite, adeca: ca nu 200 catane se se cera de la guberniu ci 600, dintre cari 200 se fia statiunati in Simleu, 200 in Crasn'a (opidu in pola Mesiesiului); si 200 in N. Faleu (resiedintia si caput bonorum a boierimeii nalte din acestu comitatu); acestu emendamentu, se intielege, nu a fostu primitu, ci s'a otaritu ca se se roge guberniulu de tramitarea aloru 200 fetiori; acesti fetiori pana acum nu au mai ajunsu pre la noi, si precum am cetitu pestilenti'a vitelor prin Transil-

vania trece, era pre la noi, multiamita Ddieu, nu i s'a ivitu neci o urma; deci c'acum nu sciu, de ce ar mai tranite regim catane pre aici? caei pre aici nu au de a 1 secuta bande de hoti, ca prin Ungaria, si pa cum areta statistic'a acestui comitatu, r nu au avutu neci odata prin Selagiu.

Am se insemnu ca comitatu nostru in a curentei, va tiené adunare genarele est ordinaria, in urm'a ordinatiunii minister relativu la pregatirile electorali pentru di convocanda; dupa cum sum informatu desu parerea Romaniloru, ei sunt otariti a proce si acum, ca in anii trecuti, solidarmente a ta pentru candidatu loru natiunale.

In fine nu potu se nu memorezu desu insufletirea si recunoscintia ce o are poporulu romanu din acestu comitatu, pentru c'putatii romani si serbi ce s'au luptatu cu ta'ta resignatiune pentru egalea indreptatire natiuniloru din Ungaria; poporulu romanu superbu de acesti mandataru ai sei, si cu ca ii iubescé mai tare pre acesti barbati, ca s'au luptatu cu sinceritate si cu curagiu pentru elu, cu atata condéma mai tare pre acei voci ale inimiciloru nostri cari diceau, cu credintia, ca: deputatii natiunali nu reprezenta opiniunea, convingerea si dorintiele natiunei romane; poporulu romanu respinge si respinsu in fatia lunei aceste calumnia, si ce re, ca, deca se mai indoesce cineva desu dorintiele lui, se i se dee ocaziune a se mani festá intr'unu nou congressu natiunale.

Metellus.

Aradu, 13 ian. 1869.

(Congregatiune comitatensu. Miscaminte electorali. Crudelitatea unui oficialu magiaru.) Congregatiunea tienú siedintia in 11 ian. Primindu scire ca comitele supr. Bela Szende e naintatu de consiliariu ministeriale, i se otarese o adresa, si afigerea portretulu in sala cott. Dupa cetirea raportulu lunariu, br. L. Simonyi propune ca protocolulu se se porte si in limba romana, dar congregatiunea amená propunerea pana dupa publicarea legii natiunaltatiloru, si publicandu-se acest'a indata, T. Serbu si I. Goldisiu primira redigerea protocolulu romanescu. Se ceti ordonantia ministeriala pentru pregatirile electorali. Magiarii pretinsera o noua arondare a cercurilor electorali, romanii Sigismundu Popoviciu, Desseanu si I. Ratiu luptara contra acestei arondari care vatama interesele alegatoriloru, si neci pote fi corecta de órace lipsescu datele statistice pe cari se se baseze, deci reulu e si aiure: acolo ca comitatulu nostru nu i s'a recunoscutu acelu numeru de ablegati care l'ar poté pretinde in virtutea numerositatei poporului. In mania tuturoru argumintelor, magiarii fura pentru arondare si recsira la votare.

In siedintia de 121. c. B. Glatz se pronuncia contra dorintiei comune d'a se ceti acum si protocolulu romanescu despre siedintia de

FOISIÓRA.

„Compendiu de dreptulu canonicu alu unei sante sob. si apos. bisericici. Compusu de Andrei br. Siaguna. Sibiu 1868.“

Aparerea acestui opu am salutá o la timpul seu pentru servitiulu ce face literaturéi nostre natiunale si bisericicesci, dar din felurite cause venim numai acum'a a ne pronuncia despre densulu mai in detaiu precum este detorintia d'aristiceii carea are se petreca cu atentiune tote miscamintele de literatura, de cultura, precum petrece miscamintele politice scl, caei tote la olalta si numai impreunante constituiescu viétia unei natiuni.

Cuprinsulu si sistem'a acestui compendiu sunt intocmite astfel in catu nu se perde din vedere neci unu obieptu alu dreptulu canonicu, si — desi e numai compendiu — neci unulu de obiecte nu e tratatu cu veri o superficialitate carea n'ar poté se satisfaca dorintiei cetitoriloru d'a-si castigá securitate despre obieptulu cetitu.

Acésta asertiune o vom dovedí trecendu in revista sirulu obieptelor cuprinse in compendiu, a nume: 1) Notiunea, originea si dezvoltarea dreptulu canonicu, isvórale si adm-

niculii lui; 2) Dreptulu canonicu internu: Despre beserica, organismulu ei, despre potestatea besericéscu, despre constitutiunea besericiceii; 3) Dreptulu canonicu esternu: Pusetiunea besericiceii fatia cu statulu, libertatea besericiceii in statu, comportabilitatea besericelor crestine intre sine; 4) Despre legelatiunea besericéscu.

Loculu ce trebuie se-lu ocupe acestu opu in literatur'a romana, este la tota intemplantarea unu locu pre onorificu. Desi literatur'a nostra besericéscu si desclinitu cea de dreptu canonicu, este un'a din cele mai bogate si cele mai vechi in catu nu se pote mesura cu noi ficcare natiune conlocuitoria*), totusi cunoscintiele necesarie fie-carui crestinu numai anevoia

*) Cartile nostre vechi canonicé sunt cunoscute de comunu, datéza cate de 2 -3 secle. Dar pre langa acestea, la unele universitati, propunendu-se istoria universalu a dreptulu, se face pomenire despre unu calugaru Davidu Panonianulu care anca pre la alu 15 seclu i-ar fi inventiatu pe romanu se cunosca dreptulu canonicu, prin urmare romanii apartienu la primele natiuni cari au inventiatu dreptulu in limba loru materna. Scrietoriulu acestor si se-a datu truda se gasésca atatu de la respectivii profesori catu si de la literatii romani ca cine ar fi fostu acelu calugaru care ni face atata onóre in istoria universalu? dar n'a potutu afla veri una informatiune lamurita. Daca scie cineva, lu rogámu se ni spuna si nóa. Asemene nume nu trebuie se se pérda, ca sunt forte scumpe, fiindu pre rare. Este pentru noi unicu d'atate d'atate betranii nostri in istoria dreptulu, precum in istoria filosofiei dobandiram in timpul de curandu pre Maiorescu.

se popularisau, caei „Iudreptarea legii“ (Pravila) era pre rara, mare si pre scumpa, era „Pidalionulu“ asidere pre voluminosu, abstractu de la multe alte cause secundarie. Aceste pedece in calea popularisarii sciintiei canonicé, le delatura opulu Parintelui Siaguna, caei contienendu numai 29 de cóle, elu ni infatisieza totusi sistem'a intregulu si tote ramurile lui. Autorulu a fostu deci in dreptu se dica cumca opulu seu este originalu intre cate au aparatu pana acum'a in literatur'a nostra.

Expunerea singuratecelor concepte este chiara, desi ici colé cate o sentintia, cate o sminta de tipografia, ar fi mai recerutu ceva corectiune.

In stabilirea doctrinelor canonicé se baseza pe sant'a scriptura, pe canónele sinódelor ecumenice si locali, pe interpretatiunile (trecute si in Pidalionu) lui Balsamónu, Zonara si sintagma alfabetica alui Blastariu; era in ceea ce privece decisiunile scaunelor patriarcali, autorulu crede ca este de prisosu a provocá la densele caei nu cuprindu nemica de nou, fiindu numai decopiaru din sant'a scriptura, — si daca ar fi contrarie santei scripturi, atunci n'ar ave neci o validitate, si fie-care dintre noi ar fi impoteritu se le osandésca.

Acést'a este credintia autorulu despre genuinitatea dreptulu canonicu si despre decisiunile scaunului patriarcale. Marturisimu ca

ni place se vedemu atata aderintia la isvórale genuine, si de aci in colo atata autonomia in modulu seu de cugetare, care autonomia este comandata chiar de spiritulu s. scripturi, caei nimene mai multu de catu Salvatorulu a combatutu fanatismulu si supunerea órba in acele lucrari pe cari le-a incredintiatu preceperii omenesci.

In asta privintia, opulu este la naltimea sciintiei canonicé, o naltime ce ambele besericice crestine o ajunsera numai dupa lupte mari. Beseric'a apuséna fuse silita se lupte contra unoru doctrine impuse de unu primatu in numele nefalibilitatei ce-si pretindea acest'a, era beseric'a resariténa lupta contra ambitiunii de estinderea jurisdicitiunii unui alu doile primatu, care numai pentru aceea nu era atatu do periculosu casu celu d'antaiu, fiindu ca n'avea atata potere. Intentionile unuia erau casu a celuia laltu, papatulu terse gloriu natiunii provinciale, era patriarculu Constantinoplei numai mai ieri alalta-ieri steta ga'ta a sterge autonomia tierii romanesci, daca ar fi potu'o. Este in via memoria cetitoriloru nostri ca patriarculu grecescu ceré anu de la poterile mari se intrevina in Romania cu essecutiune in causa bunuriloru monastiresci. Presupunendu ca poterile n'ar fi avutu alta de lucru ci ar fi intrevenu, ore ar fi plansu patriarculu grecu si ortodossu vedendu ca se nim-

ieri. Densulu crediú că numai unguresculu are se se autentice. Se incinse o desbatero la care participara o multime de insi, si in fine se decise cetirea si autentificarea si a protocolului romanesc. Unu ovreu alesu de notariu on. dechiara cu mari frase recunoscinti'a ovre-ésca pentru emancipatiune. Dupa acésta veni in desbatero regulamentulu alegerii judiloru si notariloru comunali, ce se primí cu putiene modificatiuni; ai nostri luptara barbatesce, dar nu e multa isprava. In fine mai intrara in comitatu dintre romani Belesiu, Bonciu, Budai, Zorlentienu. Siedinti'a se finl.

Comitetulu partiei nationale a tratatu cu unguirii ca se predee acestor'a done cercuri electorale si apoi se nu ne infesteze in cele lalte cercuri. Inicativ'a luara unguirii, si ai nostri se cam pléca. Ni se pare inse că acestu tratatu, ce pôte se aiba consecintie bune scú rele nu numai politice dar si morale in caus'a nóstrea, e de atata importantia, in catu va trebui ca comitetulu se conchiame parti'a intréga.

Unu jude primariu unguuru I. K. din cerculu A. N. in cottulu Temisiului, dorindu se mance carne selbatega la cratiunulu seu, a scosu la venatu o multime de ómeni de prin comunele vecine, cari cu furci si alte instruminte trebuiau se alunge selbatega. Intre acestia erá si unu mosiu betranu de 60 de ani, din comun'a Fenlacu. Fiindu că timpulu fuse-se ploiosu si umedu, erá lunecusiu mare, si bietulu botranu, care abié se tragea, a lunecatu de a caditu pe spate. Nepotendu-se scólá indata, se infuriá judele primariu de chiamá pre unu haiducu si-lu batú pre bietulu mosiu 12 bate*). Denunciámu acésta ministeriului de justitia si asceptámu se ni dovedésca că in tíera esiste justiti'a carea pedepsesce pre unu astfelu de oficialu barbaru.

Curtius.

Temisióra, 11 jan. st. n.

(S. A.) (Congregatiunea straordinaria comitatensu pentru pregatirea alegeriloru) decurse astadi dupa voi'a si placulu partidei guvernamentale. Comisiunea centrala in caus'a alegerii deputatiloru dietali s'a alesu prin votare publica — ca se nu póta votá si atare diregatoriu contra persóneloru ce n'ar fi de parti'da guvernamentala — comisiunea consta din 63 de membri, dintre cari sunt romani: Dr. Al. Coda, protop. si canoniculu gr. cat. Avr. Maxim, parintele Murariu, preotulu Giorgiu Petcu, At. Ratiu adv., Ioane Tíeranu, Meletiu Dreghiciu si S. Gruiciu, toti 3 protopopi, cu numerulu 9, di nóua membri, dintre cari celu d'antáiu n'a fostu neci candu romanu de catu numai de nascere, alu douilea nu ie parte activa in causele nationale, alu treilea este iubítulu aoperatoriu alu dlui Kultereralias

* In alta corespundintia ni se spune că pe betranulu l'au batutu 25 de bate. Éra unu telegramu, ce primim, afirmá că au fostu doi panduri cari au batutu, si nu unu singuru haiducu. R. e. d.

Murányi comite sup., alu patrlea pôte că ar avé vointia dar nare potintia pentru causele nationale si alu cincelea fiindu cu trupa cu sufietu de parti'a guvernului, este mai deákistu de catu Deák. Cei 3 protopopi din urma merita incredere da ii vom judecá dupa indeplinirea fapteloru; destulu că intre 63 de membri potemu sperá că 3 insi vor fi romani, inse ce potu ei fatia cu 63 de insi?! —

Ata'ta este esinti'a lucrului, mai departe voiu raportá despre decursulu acestei alegeri si despre fisonomi'a congregatiunei.

Decursulu alegerii lu esprimu prin unu cuventu: octroatu. Parti'a stanga cerea se se aléga membri si din sinulu ei, a fostu respinsa; a cerutu votare secreta, — s'a respinsu; in sfarsitu totu ce a cerutu, — s'a respinsu. Magiarii deákisti au fostu si remasera necrutiatóri ca mongolii.

Dintre 180000 de romani cari traescu si platescu contributiuni in acestu comitatu, se vedeau in sal'a comitatensu numai 8—10 cójóce, totu pe atate reverendi si 5—6 diregatorii; ata'ta totu. Ceia lalti membri cottensi, pana la 600, sunt toti magiarii si venetici, Ddieu scie de unde.

Spre fine mai am se inregistrezu că la asta ocaziune romanii fusera si batjocoriti in publicu, in modu adevratu mongolescu. Dintre romanii plugari cati erau de fatia, neci unulu nu pricepea ce se vorbesce, pentru că vorbiá in limb'a magiara.

Deci unulu dintre ei cutezá se dica: „Dle s'audimú si romanesce!“ Responsulu i fu, unu risu generalu, éra vócea dlui avocatulu At. Ratiu resuná tarc: „nem kell“, adeca nu trebuie. Resultatulu neprecepterii romanului fu că unulu dintre ei votá de dóue ori, adeca bietulu nu scíá ce se lucra si audindu cognumele seu de dóue ori, a spusu de dóue ori că ce voiesce. Unu spionu din parti'a contraria l'a vedíutu si destulu a fostu pentru a-lu batjocuri si mai tare. Éta egalitate si indreptatirea limbei!

Lugosiu, 13. ianuar. 1869.

(Miscamintele electorali) si-au luatú si in comitatulu Carasiului inceputulu. Amesuratu ordonantiei ministeriali, comitetulu comitatensu s'a adunatu in 11 a lunei curinte spre alegerea comisiunei centrale electorali. Procedur'a observata de comitelesu supremu f'aur cu ocaziunea acestei alegeri e unica in felulu seu, si o recomandámu atentiunei publice, ca se véda, cum se tractéza in víeti'a constitutionale la noi acele trebi, de la cari depinde bunulu comunu alu patriei, si averea si víeti'a singurateciloru ei locuitori. Comisiunea centrala electorale conduce conscrierea alegatoriloru prin cercurile electorali, si de la bun'a, esact'a si nepartinitórea conducere si efeptuire a acestoru conscrieri depinde posibilitatea, ca la alegerea ablegatiloru se devina dorinti'a poporatiunei la adevrata ei s'p'osiune. Cine nu-si aduce a minte in comitatulu nostru, că

spre a mistificá si a oprime dorinti'a poporului nostru la alegerea ablegatiloru in a. 1865 s'a lasatu la urn'a de alegere a votá atari eleminte, cari dupa lege de feliu n'au posedíutu dreptulu alegerii, numai spre acelu scopu ca poporulu romanu se fie impededatu d'a fi reprezentatu prin barbatii dorintieloru sale la die'ta unguresca. Reclamarile indreptate contra acestoru nelegiurii la comisiunea centrale electorale au remasu fora resultatu, pentru că tocmái in asta comisiune au siedíutu barbatii de aceia, caror'a li-au jacutu intru interesu a impededá, ca dorinti'a poporului nostru se nu devina la adevrata expresiune. Comitetulu comitatensu reflectandu la nelegiurile trecutulu avea deci se aléga si se chiami spre participare in comisiunea centrale electorale atari barbatii, cari desbracati de ori-ce ura ori predileptiune nationale si patrúsi de simtiementulu adevratulu si a dreptatei i garantá o conducere drépta si nepartinitórea a conscrieriloru electorali. Acestoru simtieminte a comitetulu comitatensu dede expresiune D. Radulescu, candu — indata dupa ce comitelesu supremu deschise siedinti'a si facú comitetulu cunoscutu că densulu intru intielegere cu vre o cati-va barbatii de incredere (fiesce că de incredere sa) a compusu o lista a membriloru comisiunei centrale electorali din tóte coloriturele de parti'da — a cerutu, ca siedinti'a, se se intrerumpá pentru diumetate de óra, ca membrii comitetulu se póta combiná si a se intielege intre sine despre barbatii, cari prin comun'a incredere se se conchiame in comisiunea centrale electorale. Dar ce se vedemu, acésta drépta si nevinovata cerere a Dlu Radulescu nu afá complacerea comitelui supremu, căci densulu numai decatu, fora a lasá intrebarea la o pertractare mai departe, dechiarú si decise, că intrerumperea siedintiei e contra procedurii parlamentarie (?), macar că ni aducemu bine a minte, ca tocmái Dlu comite supremu ca deputatu la congresulu bisericescu din Sabíiu a fostu acelu, care de cate-ori avea se se aléga vre-o comisiune, cerea suspinderea siedintiei, — si cu cuvintele „menyünk tovább“ *) provocá notariatulu, ca se citésca list'a membriloru compusa de densulu. Ni se cetira vre-o 80 de nume, éra dupa finirea cetirei Dlu Radulescu facú de nou motiunea, ca siedinti'a se se suspinda pe catu-va timpulu, ca membrii comitetulu se se intielega intre sine, că potu primí pre cei propusi de membri ai comisiunei centrale electorali. Dar si acésta cerere fu indaru, căci acum veni in ajutoriulu comitelui supremu alu doile vice-comite Vladu, si intr'o cuventare mai lunga, in care denéga că comitelesu supremu ar fi potutu dice (ce'a ce inse in adeveru a disu) că list'a e compusa dupa tóte coloriturele de parti'da, de óra ce in comitatulu Carasiului nu exista de feliu nici o parti'da, căci dise Dlu vice-comite cu vóce inalta, ca se fie bine intielesu, comitatulu Carasiului a fostu totdeun'a

*) Se mergemu mai departe. Pre noimtia se dice la Sibila: „Fahren wir weiter.“

loialu si supusu si a implinitu cu acuratétiá tóte poruncile ministeriali, — propune, ca list'a se se primésca, fora vre-o esaminare mai de aprópe care propunere comitetulu comitatensu, ca se nu cada pe de o parte in presupunerea necunoscerii procedurii parlamentarie, éra de alta parte ca se nu incurá in not'a neloialitati, prin tacere o primí. In acestu modu comitetulu comitatensu pôte dice, că elu a asistatu la cetirea listei membriloru comisiunei centrale electorali, pre care comitelesu supremu i-au afatu de demni a-i chiamá in acésta comisiune. Frumosu auguriu si incuragiatoriu inceputu pentru alegerile viitórie!

Comisiunea centrale electorale in astu modu constituita si-va incepe activitatea sa in 17. a lunei curinte.

Se ne ocupámu putientelu de cuvintele Dlu Vladu, cumca in comitatulu Carasiului nu existe nici o coloritura de parti'da. E cu potintia, că Dlu Vladu a ignoratu intemplantile din comitatulu nostru de la 1861 in cóce séu dóra i zace intru interesu a dechiarú naintea lumei, că in comitatulu nostru nu existe nici o parti'da, la tóta intemplantia adevrat'a stare a lucruriloru i-ar poté aduce a minte, cumca Dsa numai partidei nationale are de a multiamí alegerea sa de ablegatu in cerculu Zorlentiului. N'ar avé bunetatea d. Vladu a ni spune, cate voturi din ale neromaniloru au avutu la alegerea sa din an. 1865, căci la an. 1848 si 1861 ca pre indepartati nu vremu se reflectámu. E de unu timpulu scurtu la noi unu secretu publicu, cumca d. Vladu, dupa ce mai anu in die'ta unguresca se dechiarú pen'tru o impartire federalistica a imperat'ei austriace, astadi se lasa a se recrutá pentru unu clubu deákianu constituindu in comitatulu nostru in contra unei imaginare partide a stangei, de carea — afara dóra de cei ce vre se aduca in víeti'a clubulu deákianu — inca altulu cine-va n'a datu cu ochii. Déca in comitatulu Carasiului nu esistu colorituri de parti'da, cum de d. Vladu lucra din tóte poteriile spre constituirea unei partide deákiane in comitatulu nostru, căci déca nu esista parti'da la noi, pen'tru că pana acum am fostu loiali, buni, supusi si am implinitu tóte poruncile ministeriali, e óre de lipsa, e consultu a creá o parti'da deákiana, si prin acésta a provocá la crearea de parti'da stanga, stanga extrema si nationale. Rea politica e acésta, de la Dta, inca si neconsecenta, pentru că mai ieri pledai pentru grupe, éra astadi te animedi pentru cele castigate de parti'da deákiana, adeca pentru dualismu, si va veni timpulu, candu pôte vei dechiarú, că egemoni'a unui popopu asupra celor'lalte popóra din patria n'a fostu cea mai buna politica din partea unei partide, carea dice, că numai bunulu si prosperarea tierii i zace la inima.

Cu o di nainte de alegerea comisiunei centrale, locuitorii nemti si jidani din Lugosiu la provocarea directorulu gimnasialu de aici, a preotulu catolicu Billmann, au tienutu o consuatiune pentru viitórea alegere a ablega

cesce autonomi'a unei tieri ortodosse? Defelunu, că elu cerú intervenire.

Asié este Rom'a, asié e Constantinopole, astfelu tratéza amenduoi cu acele popóra cari in neprecepterea lorú sunt g'at'a a li se supune in catu se primésca dreptu incheieturi de credintia tóte decisiunile acelorú scaune. Amenduoi ni spuneau in trecutú că se c'érta despre dogme, chiar si candu in realitate c'érta erá numai de jurisdicțiune.

Neci unu poporu n'a suferitu in politica ata'ta din caus'a acestei certe, catu suferi poporulu romanescu, a sup'ra caruia se descarcá candu Rom'a candu Constantinopolea, fie-cate-cum i dedea man'a.

Nu eramu placuti neci unei parti neci celeia lalte. Constitutionalismulu, ce prin beseric'a resaritului carea sciú a fi nationala, se scuse in sangele nostru, nu ne lasá se ne lecámu orbisíu absolutismulu din Rom'a pala. De alta parte originea nóstrea, limb'a, traditiunile si aspiratiunile nóstre, nu ne lasau ne inchinámu neconditiunatu patriarcului Constantinopole. Situatii dara intre doi, eramu obiectulu tieriloru amenduror'a.

Ori cata superare s'a facutu parintiloru nostri din caus'a cestei situatiuni, remane totu fora indoiéla că prin acésta densii mai multu au dobanditu de catu au suferitu, pe anulu socialu si besericescu au fostu des-

daunati in abundantia pentru atacurile politice. Au dobanditu căci au remasu neatinsi de luptele sangeróse ce se petreceau la resaritu in Constantinopole din caus'a disputeloru teologice, si au remasu neatinsi de torturele incuistiunei cu cari la apusu prin comand'a Romei se trimiteau la mórté m'í de victime sub pretestu de eretici, de amici ai diabolulu scl. Aceste barbarii crestine n'au amaritu neci pre unu romanu, singura beseric'a romana n'a trimisu pre nimene la mórté. Care poporu crestinu din Europ'a pôte se se laude in asta privintia astfelu ca noi? Neci unulu!

Deci daca ró'ta sortii intru intórcerea sa ar veni éra si spiti'a certeloru religiuarié, este bine se ni insemnámu citatele cuvinte ale scrietoriulu besericescu Siaguna despre autoritatea patriarcului, cuvinte basate — precum veduramu — pe traditiunile besericiei romane, si cu cari ne potemu purure aperá in contra celor'a ce ar voi se ne sfasia intre noi, fora a ne teme de periculu că dóra ne-am despartí de beseric'a ecumenica.

„Beseric'a — dice autorulu — primesece si imbratisiéza in sinulu seu de mama nationalitatele tuturoru popóraloru.“ Acésta tema o desvóltá pre frumosu éra si privire la istori'a nóstrea nationala, arotandu-ne scutulu ce limb'a si nationalitatea nóstrea l'au gasitu in beseric'a in timpurile viforóse ale trecutulu.

Cu ata'ta credemu a fi indegetatu puse-tiunea ce, precum demustra autorulu, ocupa beseric'a romana séu provinciala fatia de beseric'a ecumenica in virtutea canóneloru.

Individulu i spune că „din dreptulu canonicu se va convinge despre demnitatea individualitatei sale, la care l'inaltia institutiunile besericiesci, dandu-i dreptulu a alege persónele besericiesci... se va convinge că eu totii suntemu impreuna lucratori ai lui Ddieu, cas'a lui Ddieu, si spiritulu lui Ddieu, locuiesce in voi, de va stricá cineva cas'a lui Ddieu, lu va stricá si Ddieu pre acelu, căci cas'a lui Ddieu santa este, carea sunteti voi.“

Fiindu că nu se gasescu cuvinte mai sublime de catu ale santei scripturi, prin urmare neci una alta sciintia nu pôte intrece poterea celoru citate despre demnitatea omului; in cari se cunóscé graiulu lui Ddieu despre demnitatea celei mai nobile fapturi a sale. Sfarsimú recomandandu acestu opu tuturoru carturariloru romani, cu de osebite acelor'a cari au cetitu si „Enchiridionulu dreptulu canonicu alu besericiei orientale“ scriu latinesce de parintele episcopu Selagianu din Orade; căci confrontandu-le, vor poté si mai bine se cunóscá si se tiená in evidintia doctrinele besericiei romane, cari trebuie se remana purure acele-si si pretotindene, precum au fostu identice si in trecutulu amendóue confessiunile romane.

Éra daca ni se permite se dicemu cateva cuvinte si autorulu, apoi i vom spune că noi cunóscemu meritele metropolitulu P. Andrei br. Siagun'a pentru metropoli'a sa, merite cari prin suveniru vor durá catu metropoli'a. Asis-dere cunóscemu pe Escl. Sa A. br. S. barbatulu de statu, a caruia atitudine inse, ca a multoru barbatii de asta calitate, e judecata tocm'a acum in felurite moduri. Mai cunóscemu inca si pe scrietoriulu besericescu Parintele Andrei, despre care inse toti au o judecata unanima, si nimene nu dice că ar fi inferioru Esc. Sale metropolitulu séu barbatulu de statu, dar neci pôte dice asié ceva, căci acestu scrietoriu a facutu a se retiparí 37 de carti besericiesci, insusi a compusu si a tradusu 19, a indemnatu pre altii de au compusu si au tradusu 21; deci suvenirea acestui scrietoriu va durá asié de lungu casf literatur'a si limb'a romaniloru, si prin opurile sale va formá barbatii cari se scie stá la naltimea missiunei lorú si se scie tiené legatur'a nationala-besericiesca intre anticitate si posteritate. Nesmintitu că opurile vor formá atari barbatii, inse formarea este totusi mai eficace catu o recere ca autorulu se traésca lungu timpulu, asié-dara se traésca!

A. C.

tului din cerculugosiului, si s'au intrunit cu totii in candidatul Szende Bela, fostulu comite supremu in comitatulu Aradului. O deputatiune lu va provoca spre primirea candidaturii. —

Romanii pana astadi inca nu s'au otaritu pentru candidatul lor. Dupa ce reprezentantele cercului nostru la diet'a trecuta, d. Andreiu Mocioni, s'a retrasu de la tota activitatea, nu ne mai potemu nutri cu speranti'a, cumca densulu va primi candidatur'a in cerculu nostru, era despre altu candidatu pana acum'a combinatiunile necesarie inca nu s'au facutu.

Iladia, 29 dec. 1868 v.

(Pregatiri electorali.) Membrii comitetului comitatensu alu Carasiului sunt chiamati la Lugosiu pe 11 ianuaru 1869 la congregatiune straordinaria, ca se se alega comitetulu centralu de alegerea ablegatiloru, si comisiunile pentru conscrierea votisantiloru. —

Din partile nostre indepartate pre putieni membri de comitetu vor merge la Lugosiu, pentru ca si altmintre nu mai spera nemica din Lugosiu, deorace cu mai multe ocazioni caus'a nationala fu trentita chiar de ilustrulu nostru comite supremu, cu alti romanasi de ai sei. Noi nu acceptamu de la comitetulu centralu nemica, seimu nainte ca si in acestu comitetu, va ave maioritate de magiari, noi ne punemu tota speranti'a si credinti'a in noi insine, si ni vom da trud'a se nu remanemu de rusine.

Cu cati alegatori am vorbitu, toti au parol'a pentru „Babesiu“ si sunt toti insufletiti pentru pasiurile si vorbirile acestui ablegatu nationalu in dieta. — Nici nu pote se fia combinatiune cu altu romanu ori de ce principie ar fi, cu atatu mai putienu de magiaru, seu veri unu renegatu de romanu. — Cerculu nostru, cu alegerea in Sasca, se simte onoratu ca are asi'a ablegatu, si incatu densulu voiesce ca mai pasiesca de ablegatu, cerculu l'ascapta cu bratiile deschise. —

Nu scimu, cugeta seriosu Dlu Gozdu ca se pasiesca aici, seu dora partid'a deakiana vre se-lu fortieze — cu o parte din cele 9 milioane de florini de prin jurnale — dar audimu ca Dlu B. comisariu de securitate lu recomanda unora — de cari nu-i rusine — fiindu ca a fostu pe la Pest'a, si precum se vorbesce a mirositu si pe la comitetulu centralu de pe acolo.

De nu se intempla casulu celu interesantu de alegere cu Dlu G. la Tinc'a — pote ca ar afla nise nebuni cari se-i credea, si apoi prin credinti'a loru densulu se treca si peste septemviratu, dar pe la noi se scia ca si-a sfarsitu placintele. Cunoscemu noi acum'a pe toti barbati nostri, si cei buni si cei rei, si acestora li spunemu, ca nu va fi totu ospetiu, se duc nuntasii. —

Unu alegatoriu.

Carasiu, 28 dec. 1868. v.

(Administratiunea comitatului.) De cati-va ani privescu cu atentiune la administratiunea comitatului, si de multe ori aflaiu ca asi'a decurgu trebile, in catu omului cu sentiu i vine se v... dar n'are ce face, pentru ca traiesce in constitutiune, si vede barbati de principie administrandu acestu amaritu comitatu. —

Vreu de asta data se aducu o cestiune spre desbatere. —

Veti sci ca sub timpulu absolutismului *bani orfanali* se administrau la oficiile de dare; de candu e constitutiune acesti bani se manipuleza in cass'a comitatului, asi'a-numita orfanala.

Ar fi intrebarea, ore in ce casu au fostu acesti bani mai ascurati, atunci seu acum'a? Atunci statulu a garantatu si rebonificatu; era acum'a, ore s'a declaratu ministeriulu, ca garant'ezu din partea statului, seu universitatea comitatensu ca garanta din partea sa, si din ce fondu?

Premiendu ac'est'a, ar fi alta intrebare ca ore imprumutarea banilor orfanali, e obiectu de administratiune, si a nume, economicu seu e obiectu judetialu, adeca de dreptu? si asi'a, ore universitatea comitatensu seu tribunalulu e competinte (ca juridictiune orfanala?) de a imprumuta bani orfanali la creditori?

In comitatulu nostru pe le 1861 imprumutarea banilor orfanali a conces'o universitatea comitatensu, si de cati-va ani o concede tribunalulu. — Nu sciu daca totulu e basatu „pe usulu vechiu magiaru“ seu pe ordinatiune pre innalta? Dar dupa parerea mea, universitatea comitatensu ca administratiune economica e competinte de a da imprumuturi, pentru ca organele cassale sunt supuse, pentru ca are dreptulu si detorinti'a de revisiune, pentru ca numai ea pote fi respundietoria, si trebuie se garanteze pagub'a. Tribunalulu nu mai pentru deposite si partile de mostenire are dreptu de dispositiune, si ac'est'a, din lege, si din dreptu.

Tote acestea, nu sunt administrate, si supravighiate din destulu, dar treca duca-se, in catu nu se face paguba eridiloru seu cassi orfanale comitatensu; inse me temu, si diu intru interesulu publiculu, ca in cati-va ani, cass'a pote ave pagube marisore, si deosebi din acea cauza, ca tribunalulu de catva timpu incoco imprumuta sume forte mari, cate de 5000, 10,000 si 15,000 fl. v. a. *intr'o mana* pe realitati pretiute — de regula — cu pretiu si intreitu.

Debitori de acestia, nu platescu cametele regulatu, incatu a trebuitu ca dupa capitalu mare, cametele se se capitalizeze in mii de florini. Nu e cu putintia, ca atari debitori se scape de executiune, nu e cu putintia ca atari realitati pemnorate (zelogite) se se vinda dupa pretiulu datu spre ascurare, ei cass'a orfanala nu-si scote nici capitalulu, precum am auditu din casuri speciale.

Dupa parerea mea, intre astfelu de imprejurari, imprumutarea banilor orfanali in sume mari unoru patrocinati, indomniti etc, e pecatu publicu in contra locuitoriloru comitatului.

Se sciu, ca masele lasamentale in comitatu — de regula — sunt de cate-va sute, ba si mai mici, si din atate mase trebuie adunatu, ca se se imprumute numai unulu! Se ascapta dara, ca bani orfanali se se imparta era intre acea poporatiune, de la carea incurge; se se ajute multimea cate cu 100, 200, 500 fl. era se nu se dec numai unora si pre multu; si fiindu ca mai multu incurge de la poporatiunea romana, se se imprumute in proportiune drepta si poporul romanu, carele se facu desvetiatu de a cere din cass'a orfanala, si incurge la bance de creditu strainci!

Unu membru alu comitetului.

Langa Sibiu, 12 ian. 1869.

(d) Miscari anti-electorale. Adunarea scaunala in Sibiuu tienuta sambeta in 9 jan. in caus'a pregatiriloru pentru dieta, avu ocaziune se auda credinti'a comuna a romaniloru, inradecinata de multu, dar numai acu se csprese. Notariulu din Resinari d. Ilariu Mutiu spuse ca romanii, din cunoscutele cause, nu mai potu particip'a la diet'a ungruresca, nu vor alege deputati, diet'a trecuta a fostu numai pentru incoronatiune, in cele lalte afaceri ale Transilvaniei, numai diet'a ei e competinte. Se incinse o lunga desbatere, cai Sasii Lindner si Bedeus erau pentru participare.

Resultatulu fu ca romanii in unanimitate dusera la protocolulu decisiunea loru, subscrisa si de unu sasu, cei lalti sasi vor particip'a.

Regulamentu

pentru afacerile dreptiunei Asociatiunei nationali aradane pentru cultur'a poporului romanu.

(Continuare)

Partea II.

Dispusetiuni particulari pentru singuratiuni diregatori ai Dreptiunei.

Articulu I.

Agendele direptoriului primariu si secundariu; si ale presiedintelui substitutu.

§. 37. Direptoriulu primariu si celu secundariu sucesivu sunt presiedinti naturali in siedintiele dreptiunei, si ca atari au insarcinarile si prerogativele cuprinse in partea I. a regulamentulu de facia.

§. 38. Amendou direptorii afara de siedintia au o sfera propria de aptivitate, — carea se estinde la urmatoarele afaceri, — adeca

ei reprezenta dreptiunea asociatiunei in tote agendele ei personale, — care nu cadu in vre o dispusetiune esceptiunarie a dreptiunei; seu in agendele speciale a vreunui deregatoriu dreptiunale; — au a cerca mai adese ori protocoalele, — diurnalele, si peste totu lucrarile singuraticiloru diregatori ai dreptiunei; au a cerceta deosebi starea casei, si a fondului instruptu alu asociatiunei; cum si portarea servitoriloru, — mai de parte au a privoghia asupra ordulu bunu in privinti'a conversatiunei si a aduce la cale abaterile contrarie dispusetiuniloru sustatatorie; — in urma au a procura deplinirea scaderiloru observate in manipularca trebiloru asociatiunei.

§. 39. Aptivitatea presiedintelui substitutu dupa §. 10 — incatu acelasi are si alte insarcinari speciale, — e restrensa numai la siedinti'a dreptiunale, in carea elu tiene presidiulu, si la espeditiunele ce sunt de a se face de sub presidiulu, seu; — era nu si la cele alte afaceri direptorali atinse in §. precedente, pentru care au locu dispusetiunele §. urmatoriu.

§. 40. In intemplanca, candu posturile amenduroru direptoriloru s'ar face vacante, — seu amendou direptori in ori ce modru ar fi impedeati de la deregatori'a loru pe unu tempu mai indelungatu, — dreptiunea, — pentru ingrigirea afaceriloru atinse in §. 38 alege din sinulu seu unu suplinte provisoriu alu direptoratu — carele apoi pana la delaturarea totala a impedearei aptivitatei direptoratu, e inzastratu cu tote prerogativele, — si insarcinatu cu tote afacerile direptoratu.

Articulu alu 2.

Agendele notariului.

§. 41. Notariulu dreptiunei e ducatoriu de protocolu in tote siedintiele dreptiunale, — referinte regulariu alu tuturoru negotieloru intrate la dreptiune, incatu pentru unele cause speciali nu ar fi insarcinatu ca referinte altulu dintre membrii dreptiunei, — si se ingrigeste despre espeditiunile decisiuniloru dreptiunale.

§. 42. Tote scriptele adresate catra dreptiune le primesce notariulu si in ordu cronologicu le induce pe scurtu intru unu diurnalu d' intrate intocmitu dupa formulariulu de sub/A totu decodatu pe fiesce-care esibitu pune datulu presentei si numerulu diurnalulu.

§. 43. Scriptele si preste totu obieptele, — pentru cari la primirea loru ar fi se se depuna seu vre-o taca de espeditiune seu pretiulu lucrulu tramisu, — daca din acele nu se prevede vreunu folosu pentru asociatiune, — seu daca nu corespondu la vre-o dispusetiune speciale a dreptiunei, — nu se primescu de felu, — ci cu convoirea presidiulu se reindrama nedeschise.

§. 44. Intratele din tempu in tempu, — dar nesmintitu inaintea siedintiei ordinarie pe langa diurnalulu intrateloru se presenta direptoratu spre revisiune, — seu in absentarea amenduroru direptori, — presiedintelui substitutu alu dreptiunei. — Era decumva ar obveni vreunu obieptu urgentu, — a caruia pertraptare nu rabda nici o amenare, — notariulu e indatoratu de locu a face pasiurile recerute conformu §. 6 partea I a regulamentulu, — pentru conchiamarea unei siedintie straordinarie.

§. 45. Notariulu e indatoratu de locu dupa autenticarea protocolulu siedintiei dreptiunale superarea obiepteloru a o insemna in diurnalulu de intrate, — si a face espeditiunile cuvenite cu subscrierea presiedintelui si cu contrasemnarea sa propria, — totu decodatu efepuindu inmanuarea decisiuniloru in locu prin servitoriulu dreptiunii, — era in parti prin post'a pe langa list'a de inmanuare.

§. 46. Spre evidenti'a speditiunii notariulu va porta unu diurnalu de espeditiune tocmitu dupa formulariulu de sub/B — in care insemnandu speditiunea in ordu cronologicu din siedintia in siedintia, va face aretare dreptiunei despre implini'a espeditiune, — mai de parte are datorintia a porta sconto, — si a tiené in evidenti'a membrii si coleptantii asociatiunei.

(Va urmá)

=(„*Babulu romanescu in Timisióra*“)

a caruia venitu curatu s'a destinatu in favorea „Alumneulu nationalu rom.“ d' aici, se va tiené in 6/18 fauru a. c. in localitatile teatrale (redutu). Naintea inceperii balului se va face concertu de dilectanti. Atatu scopulu acestei intreprinderi catu si persoanele cari ne-au onoratu cu promisiunea ca vor conlucra la acestu concertu, ne indéma se apelamu la bunavointi'a on. publicu, ca se participe. Cu ocaziunea venitória vom pote servi cu programu, pana atunci on. publicu este rogatu a lua incunoscintiare despre acestea. Temisióra 7/1 1869. P. Rotariu, notariulu comit. resp.

Concursu.

Pentru statiunea invetiatoreasca in comun'a Cacarau (comitatulu Aradului) — se escrie Concursu, — cu care statiune sunt impreunate urmatoarele emoluminte: 80 fl. v. a. 10 cubule de bucate, 5 cubule gra'u si 5 cub. de papusoiu, 6 orgfi de lemne, 60 de portiuni de fenu, una mesura de fasole, cortelu liberu si gradina de legume.

Doritorii de a ocupa statiunea ac'est'a, sunt avisati recerurile lor instruate cu documintele recerute Pre On. Consistoriu diecesanu Aradanu pana in 25 ianuaru st. v. 1869 a le substerne subscrisului in Buteni.

Buteni, in 29 decembre 1868.

Andreiu Machi m. p.,
protopresviteru si inspect. distr. de
[1—3] scóle in traptulu Buteniloru.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatoreasca din Covasintiu cu emolumintele 200 fl. v. a., 16 cubule de bucate, 12 orgfi lemne si cortelu liberu. —

Doritorii de a ocupa acestu postu invetiatorescu, sunt avisati, documintele recerute si cuviinciosu provediute pe langa recerultu adresatu Consistorulu Pre Onoratu aradanu subscrisului, pana la 1. Fevruariu anului 1869 a le transpune.

Vilagosiu, 28 Decembre 1868.

Georgie Popescu m. p.
Protopopu si Insp. Distr. de
Scóle alu Vilagosiului.

Cursurile din 15 ianuaru 1869 n. ser'a

(dupa aretare oficiate.)

	bani	marf.
Imprumutele de stat:		
Cele cu 5% in val. austr.	60.20	60.36
„ „ contributiunali	99.25	98.49
„ „ noue in argint	65.—	65.20
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	74.50	75.—
Cele nationali cu 5% (jan.)	—	—
„ metalicu cu 5%	—	—
„ „ maiu—nov.	54.—	54.27
„ „ 4 1/2% „	54.75	54.21
„ „ 4% „	47.75	48.21
„ „ 3% „	35.75	36.51
Efekte de loteria:		
Sortile de stat din 1864	111.80	112.—
„ „ „ 1860 1/2 in cele intrage ..	91.60	91.8.
„ „ „ 1/2 separata	97.35	97.7.
„ „ 4% din 1864	84.50	85.—
„ „ din 1839, 1/2	183.—	184.2.
„ bancu de credit	156.75	157.2.
„ societ. vapor. dunarene cu 4% ..	94.—	94.5.
„ imprum. princ. Eszterházy à 40 fl. ..	—	—
„ „ „ Saltu à „ ..	42.—	43.—
„ „ cont. Palfy à „ ..	33.—	33.5.
„ „ princ. Clary à „ ..	38.—	39.—
„ „ cont. St. Genois à „ ..	36.—	36.5.
„ „ princ. Windischgrätz à 20 ..	20.—	21.—
„ „ cont. Waldstein à „ ..	22.—	23.—
„ „ „ Keglevich à 10 ..	14.50	15.—
Obligatiuni desarcinatore de pamentu:		
Cele din Ungaria	78.25	78.—
„ Banatul tom.	76.75	77.—
„ Bucovina.	68.50	69.—
„ Transilvania.	73.75	74.—
Actiuni:		
A bancu national	683.—	685.—
„ de credit	250.50	250.—
„ „ scont	700.—	702.—
„ anglo-austriace	213.25	213.—
A societate vapor. dunar.	557.—	559.—
„ „ Lloydulul	253.—	255.—
A drumulu ferat de nord.	199.50	200.—
„ „ „ stat	308.50	308.—
„ „ „ apus (Ellsabeth) ..	171.—	171.—
„ „ „ sud	208.30	208.—
„ „ „ langa Tlaza	180.—	180.—
„ „ „ Lemberg-Czernowitz ..	175.—	175.—
Bani:		
Galbenii imperatesci	—	—
Napoleond'ori	—	—
Friedrichd'ori	—	—
Suverenii engl.	—	—
Imperialii ruseci	—	—
Argintulu	—	—